

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 309/2017
10.07.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Станиша Стаменков, адвокат из ..., против тужених ББ и ВВ, Село ..., чији је пуномоћник Радомир Ристић, адвокат из ... и ГГ из ..., ради отклањања извора опасности и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца АА и ревизији тужених ББ и ВВ, изјављеним против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж број 2057/15 од 28.09.2016. године, у седници већа одржаној дана 10.07.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж број 2057/15 од 28.09.2016. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж број 2057/15 од 28.09.2016. године у ставу првом, другом, трећем и четвртном изреке.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж број 2057/15 од 28.09.2016. године у ставу другом и четвртном изреке.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж број 2057/15 од 28.09.2016. године у ставу петом изреке и у том делу предмет враћа првостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П број 184/10 од 11.06.2015. године, ставом првим изреке, утврђено је да су тужени ББ и ВВ, испуштањем фекалних вода из септичких јама у својим двориштима, у више наврата током 2003. године, дозвољавали да овакве загађене воде слободно теку из наведених препуњених јама, делом са својих плацева према парцели тужиоца број кат.парц. број .., лист непокретности .. КО ..., на начин како је ближе наведено ставом првим изреке

првостепене одлуке, чиме су створили опасност од настанка штете по парцелу и воћне засаде тужиоца, те је наложено туженима да престану са пражњењем септичких јама на описани начин и да се убудуће уздржавају од било каквих сличних радњи којима би се створила опасност по парцелу и воћне засаде тужиоца. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу, на име настале штете 2003. године, због сушења воћних стабала, солидарно исплате износ од 44.625,00 динара са припадајућом каматом. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно, на име потребних радова, трошкова материјала и трошкова мера за извршење биохемијске санације, деконтаминације и рекултивације земљишта са њене парцеле и привођења земљишта култури, по програму мера вештака, солидарно исплате износ од 1.556.400,00 динара са припадајућом каматом. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу, на име новонастале штете због сушења воћних стабала, у периоду од подношења тужбе до дана вештачења, солидарно исплати износ од 7.970,00 динара са припадајућом каматом. Ставом петим изреке, одлучено је о трошковима поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж број 2057/15 од 28.09.2016. године, укинута је пресуда Основног суда у Врању П број 184/10 од 11.06.2015. године, и утврђено је да су тужени ББ и ВВ, испуштањем фекалних вода из септичких јама у својим двориштима, у више наврата током 2003. године, дозволили да овакве загађене воде слободно отичу из наведених препуњених јама из својих парцела са падом према парцели тужиоца, а на начин како је то ближе наведено у изреци другостепене одлуке, и на тај начин створили опасност од настанка штете по парцелу и воћне засаде тужиоца, а од којих загађених вода је дошло до сушења воћних засада, те је наложено туженима да престану са пражњењем септичких јама на напред описани начин и да се убудуће уздржавају од било каквих сличних радњи којима би се створила опасност по парцелу и воћне засаде тужиоца. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да на име настале штете 2003. године, због сушења воћних стабала на парцели тужиоца, солидарно исплате износ од 7.970,00 динара са припадајућом каматом, док се у преосталом делу преко досуђеног до траженог износа од 44.625,00 динара, то јест за износ од 36.655,00 динара, са припадајућом каматом, тужбени захтев по овом основу одбија као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу, на име потребних радова, трошкова материјала и трошкова мера за извршење биохемијске санације, деконтаминације и рекултивације земљишта тужиоца и привођење земљишта култури, солидарно исплате износ од 235.170,00 динара, са припадајућом каматом, док се тужбени захтев тужиоца преко досуђеног, а до траженог износа од 1.556.400,00 динара, то јест за износ од 1.321.230,00 динара, са припадајућом каматом, одбија као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу, на име новонастале штете због сушења воћних стабала у периоду од подношења тужбе до дана вештачења, солидарно исплате износ од 7.970,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом. Ставом петим изреке, тужени ББ и ВВ, обавезани су да тужиоцу на име трошкова парничног поступка солидарно исплате износ од 62.600,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате и то солидарно са туженим ГГ до износа од 61.900,00 динара, а све у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Против другостепене пресуде, ревизију су изјавиле обе парничне странке и то тужилац побијајући другостепену одлуку у ставу првом, другом, четвртом и петом изреке, а тужени у целини.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...55/14) па је нашао да је ревизија тужених неоснована у делу у којем је одлучено о главној ствари, да је ревизија тужиоца недозвољена у делу у ком се истом побија став први изреке другостепене одлуке, као и да је иста неоснована у преосталом делу, као и да су ревизије парничних странака основане у делу у ком се оспорава одлука о трошковима парничног поступка.

Према образложењу првостепене одлуке, након спроведеног доказног поступка, утврђено је да су тужени, у више наврата током 2003. године, своје септичке јаме које су бесправно изградили празнили тако што су путем изbacивали фекалну воду из њих преко простора између њихових кућа у имовину тужиоца на катастарској парцели број ..., лист непокретности .. КО ..., на који начин су тужиоцу причинили штету на воћкама и земљишту на тој парцели. Утврђујући висину проузроковане штете на овај начин, првостепени суд је одредио вештачење од стране судских вештака ДД, ЂЂ и ЕЕ, те је утврдио да је дошло до контаминације целокупне парцеле и до загађења земљишта на дубини од 60цм, тако да је потребна тотална замена земљишта на дубини од 40цм, заједно са дезинфекцијом коју треба обавити креченим млеком, пре довожења новог хумусног слоја земљишта, а за које радове је потребно издвојити износ од 549.120,00 динара. Такође, новчана противвредност уништених стабала шљиве износи укупно 52.595,00 динара, од чега су три родна стабла шљиве, једна калемљена садница били уништени на дан подношења тужбе и њихова новчана противвредност износи 7.970,00 динара, док је након подношења тужбе, а до дана вештачења, штета настала и на још 11 стабала шљива, чија новчана противвредност износи 44.625,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредбе члана 5. Закона о основама својинско правних односа и члана 156., 185., 189. и 190 Закона о облигационим односима, донео одлуку као у изреци првостепене пресуде.

Налазећи да је првостепена пресуда заснована на непотпуно утврђеном чињеничном стању, Апелациони суд је одржао расправу, те након одржане расправе укинуо првостепену пресуду и одлучио о захтевима странака.

Према образложењу другостепене одлуке, на основу изведених доказа утврђено је да је дошло до испуштања фекалних вода из септичких јама тужених и да је истим захваћен део парцеле тужиоца у површини од 500м², да су се фекалне воде задржавале на делу парцеле тужиоца и да је тиме створена опасност од настанка штете. Полазећи од наведеног, другостепени суд је ставом првим изреке другостепене одлуке, а на основу члана 5. Закона о основама својинско правних односа и члана 156. Закона о облигационим односима, усвојио тужбени захтев тужиоца и утврдио према туженима ББ и ВВ, да су на описани начин створили опасност од настанка штете на парцели тужиоца, да је од загађених вода дошло до сушења воћних стабала, из ког разлога је наложено туженима да престану са пражњењем септичких јама на наведени начин и да се убудуће уздржавају од таквих и сличних радњи. Такође, према оцени другостепеног суда, тужилац има право на накнаду штете која је проузрокована изливањем отпадних вода са парцела тужених, а све у смислу одредбе чланова 154., 155., 189. и 190. Закона о облигационим односима, из ког разлога су тужени обавезани да тужиоцу накнаде овакво претрпљену штету, при чему се Апелациони суд у образложењу

своје одлуке руководио налазима и мишљењима судских вештака и кретао у оквиру граница тужбеног захтева тужиоца. Када је у питању штета настала у 2003. години, сходно налазу вештака пољопривредне струке ДД од 07.05.2013. године, Апелациони суд је тужене обавезао на исплату износа од 7.970,00 динара, док је у преосталом делу, до траженог износа од 44.625,00 динара, тужбени захтев тужиоца одбијен као неоснован. Такође, на основу изјашњења судског вештака пољопривредне струке ЋЋ од 23.05.2016. године, утврђено је да укупни трошкови рекултивације земљишта и привођење култури парцеле тужиоца износе 235.170,00 динара. Како је по овом основу тражена исплата износа од 1.556.400,00 динара, то је тужбени захтев тужиоца делимично усвојен и тужени су обавезани на исплату износа од 235.170,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана вештачења, док је у преосталом делу тужбени захтев тужиоца по овом основу одбијен као неоснован. Полазећи од налаза и мишљења судског вештака пољопривредне струке ДД од 08.05.2012. године, другостепени суд је утврдио да новонастала штета због сушења воћних стабала, као последица претходног загађења земљишта на парцели тужиоца, износи 44.625,00 динара. Међутим, како је тужбеним захтевом тужиоца, по овом основу, тражена накнада штете у износу од 7.970,00 динара, то је Апелациони суд, крећући се у границама тужбеног захтева, обавезао туженима на исплату овог износа и то солидарно са туженим ГГ, у односу на ког је пресуда Општинског суда у Врању П број 2467/03 од 12.02.2008. године постала правноснажна.

Одлуку о трошковима поступка, Апелациони суд је донео на тај начин што је претходно утврдио трошкове спора који припадају тужиоцу, а с обзиром на то да је тужилац успела у првостепеном поступку, затим је утврдио трошкове који припадају туженима, с обзиром да су исти делимично успели у другостепеном поступку, након чега је извршио пребијање овако признатих трошкова парничног поступка, те је обавеза тужене да тужиоцу исплате износ од 62.600,00 динара са припадајућом каматом.

Правилна је одлука другостепеног суда у делу у ком је одлучено о главној ствари.

У поступку није учињена битна повреда одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити су у поступку пред другостепеним судом учињене битне повреде одредби парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 67. тачка 6. ЗПП, као ни битна повреда одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 10. ЗПП за коју се у ревизији позивају тужени.

Законом о основама својинско правних односа, чланом 5. ставом 1., прописано је да је власник непокретности дужан да се при коришћењу непокретности уздржава од радњи и да отклања узроке који потичу од његове непокретности којима се отежава коришћење других непокретности (преношење дима, непријатних мириса, топлоте, чађи, потреса, буке, отицања отпадних вода и сл.) преко мера која је уобичајна с обзиром на природу и намену непокретности и на месне прилике, или којима се проузрокује знатнија штета.

Код чињенице да је несумњиво утврђено да је узрок контаминације земљишта тужиоца и уништење биљних сорти настао као последица неадекватног пражњења садржаја из септичких јама тужених, то је правилна примена цитиране одредбе налагала обавезивање тужених да престану са пражњењем септичких

јама на начин који доводи до одливања садржаја септичких јама на парцелу тужиоца и забрањивање туженима да се убудуће уздржавају од било каквих сличних радњи.

Осим тога, тужени су, према одредбама чланова 154., 155., 189. и 190. Закона о облигационим односима у обавези да тужиоцу надокнаде штету коју је претрпела услед оваквог претходно описаног њиховог поступања. Висина штете, у конкретном случају, утврђена је на основу више обављених вештачења, те након што се вештак пољопривредне струке ЋЋ изјаснио о висини штете узимајући у обзир агрохемијске анализе извршене од стране ЖЖ, а које су анализе дате на основу узорака узетих са четири појединачна места и две различите дубине земљишта. У том смислу, ревизијски навод тужених да је судског вештака ЋЋ било потребно изузети из овог предмета, јер је показао очигледну пристрасност приликом вештачења у корист тужиоца, те да је у том смислу другостепена одлука донета уз битну повреду одредбе парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 67. Закона о парничном поступку, није основан. Ово из разлога што је судски вештак ЋЋ свој налаз и мишљење дао узимајући у обзир одговарајуће агрохемијске анализе које је у овом конкретном случају било потребно предузети како би се у потпуности утврдио степен контаминације земљишта тужиоца, при чему је у потпуности и на аргументован начин одговорио на све примедбе странака. Незадовољство парничних странака резултатом вештачења не може представљати разлог за изузеће судског вештака.

Надаље, супротно наводима ревизије тужиоца, другостепени суд је правилно поступио када је донео одлуку о висини штете настале 2003. године, као и одлуку о висини штете настале након подношења тужбе до дана вештачења. Наиме, тужилац је свој захтев за накнаду штете определио по три различита основа: захтев за накнаду штете настале 2003. године на износ од 44.625,00 динара; захтев за накнаду новонастале штете због накнадног сушења стабала на износ од 7.970,00 динара и захтев за накнаду штете на име потребних радова, трошкова материјала и мера за извршења биохемијске санације, деконтаминације и рекултивације земљита на износ од 1.556.400,00 динара. У том смислу, како је тужилац на име накнаде штете настале 2003. године потраживао износ од 44.625,00 динара, то је, у овом делу, његов захтев правилном применом материјалног права одбијен преко досуђеног износа од 7.970,00 динара, а све с обзиром на висину штете настале по овом основу, утврђене од стране судског вештака. Са друге стране, када је у питању захтев за накнаду штете настале због накнадног сушења стабала (а која је од стране судског вештака процењена на износ од 44.695,00 динара) одредба члана 3. став 1. Закона о парничном поступку, налагала је суду да се у поступку одлучивања креће у границама тужбеног захтева, па је правилно суд поступио када је тужиоцу досудио управо износ који је потраживан по овом основу, то јест износ од 7.970,00 динара, без обзира на висину претрпљене штете по овом основу.

Имајући изнете разлоге у виду, одлучено је као у ставу другом и трећем ревизијске одлуке применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

Одлуку као у ставу првом изреке, овај суд је донео применом одредбе члана 410. став 2. тачка 4. ЗПП. Наиме, према оцени Врховног касационог суда, тужилац нема правни интерес за подношење ревизије против одлуке садржане у ставу првом изреке другостепене пресуде. Ово из разлога што је ставом првим изреке усвојен тужбени захтев тужиоца у овом делу и то управо на начин како је

то тражено прецизираним поднеском од 27.05.2015. године, уз једину разлику што је уместо речи „дозвољавали“ употребљена реч „дозволили“ а што ни у ком случају не мења суштину и садржину става првог изреке одлуке. Питање да ли је било разлога за укидање првостепене одлуке у овом делу (с обзиром на то да је иста у ставу првом изреке идентична као и одлука другостепеног суда) не мења ништа у погледу закључка да тужилац нема правни интерес да побија одлуку којом је њен тужбени захтев усвојен.

Ревизијски навод којим се указује на то да је о захтеву који се тиче отклањања извора опасности, штете због сушења воћних стабала 2003. године и трошкова биохемијске санације земљишта и његове деконтаминације, правноснажно одлучено пресудом Општинског суда у Врању П број 2461/03 од 12.02.2008. године, није основан, с обзиром на то да је поменута пресуда у односу на тужене ББ и ВВ, у овом делу укинута решењем Окружног суда у Врању Гж број 716/08 од 17.03.2009. године.

Одлука о трошковима парничног поступка донета је уз погрешну примену одредбе чланова 153. и 154. Закона о парничном поступку. Према одредби члана 153. Закона о парничном поступку, основни критеријум којим се суд мора руководити приликом доношења одлуке о трошковима поступка јесте успех парничних странака у спору. У овом конкретном случају, у парничном поступку је успео тужилац, а чињеница да је његов захтев делимично усвојен, имајући у виду природу самог спора, може утицати искључиво на то који ће тарифни раздел тарифног броја 13 Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката бити примењен. Другим речима, правилна примена чланова 153. и 154. Закона о парничном поступку, налагала је суду да тужиоцу призна све одређене трошкове који су били нужни и неопходни за вођење овог спора, али према висини досуђене накнаде штете. Такође, уколико је другостепени суд сматрао да, поред претходно наведеног, тужилац има обавезу да туженом накнади одређене трошкове, тада не постоји могућност да се врши пребијање износа досуђених на име накнаде трошкова поступка, већ је то искључиво ствар воље парничних странака.

Сходно изнетом, одлучено је као у ставу четвртом изреке ове одлуке применом одредбе члана 416. став 2. у вези члана 420. став 6. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић